21/04/2025

Διακαινήσιμος Εβδομάδα: Η πιο λαμπρή εβδομάδα του χρόνου

/ Ορθόδοξες Προβολές

«Από της Αγίας αναστασίμου Χριστού του Θεού ημών ημέρας, μέχρι της καινής Κυριακής την όλην εβδομάδα εν ταις αγίαις εκκλησίαις σχολάζειν δει απαραλείπτως τους πιστούς εν ψαλμοίς, και ύμνοις, και ωδαίς πνευματικαίς, ευφραινομένους εν Χριστώ, και εορτάζοντας, και τη των θείων Γραφών αναγνώσει προσέχοντας, και των αγίων μυστηρίων κατατρυφώντας», αναφέρει ο 66ος Κανόνας της εν Τρούλλω Πενθέκτης Οικουμενικής Συνόδου.

-

Της Δέσποινας Σωτηρίου

Με την ονομασία Διακαινήσιμος ή **Διακαινήσιμος Εβδομάδα**, ή Εβδομάδα Διακαινησίμου (επίσημα: Διακαινήσιμος εβδομάς), ονομάζεται κατά το Χριστιανικό εορτολόγιο η εβδομάδα που αρχίζει από την Κυριακή του Πάσχα και λήγει την αμέσως επόμενη, την Κυριακή του Θωμά.

Η ονομασία της οφείλεται στο γεγονός ότι κατά τη νύχτα του Μεγάλου Σαββάτου προς Κυριακή του Πάσχα βαπτιζόταν ομαδικά οι κατηχούμενοι οπότε και άρχιζε η πνευματική ανακαίνιση τους. Σε ένδειξη αυτής της ανακαίνισης και ταυτόχρονα αναγέννησης και «πνευματικής καθαρότητας οι νεοβαπτισμένοι έφεραν καθ΄ όλην αυτή την εβδομάδα λευκά ενδύματα, εξ ου και αποκαλούμενη «λευκή εβδομάδα». Ο Αυγουστίνος χαρακτηρίζει επίσης την ίδια εβδομάδα ως «οκτώ ημέρες των νεοφύτων» (ή νεοβαπτισθέντων ή και νεοφωτίστων).

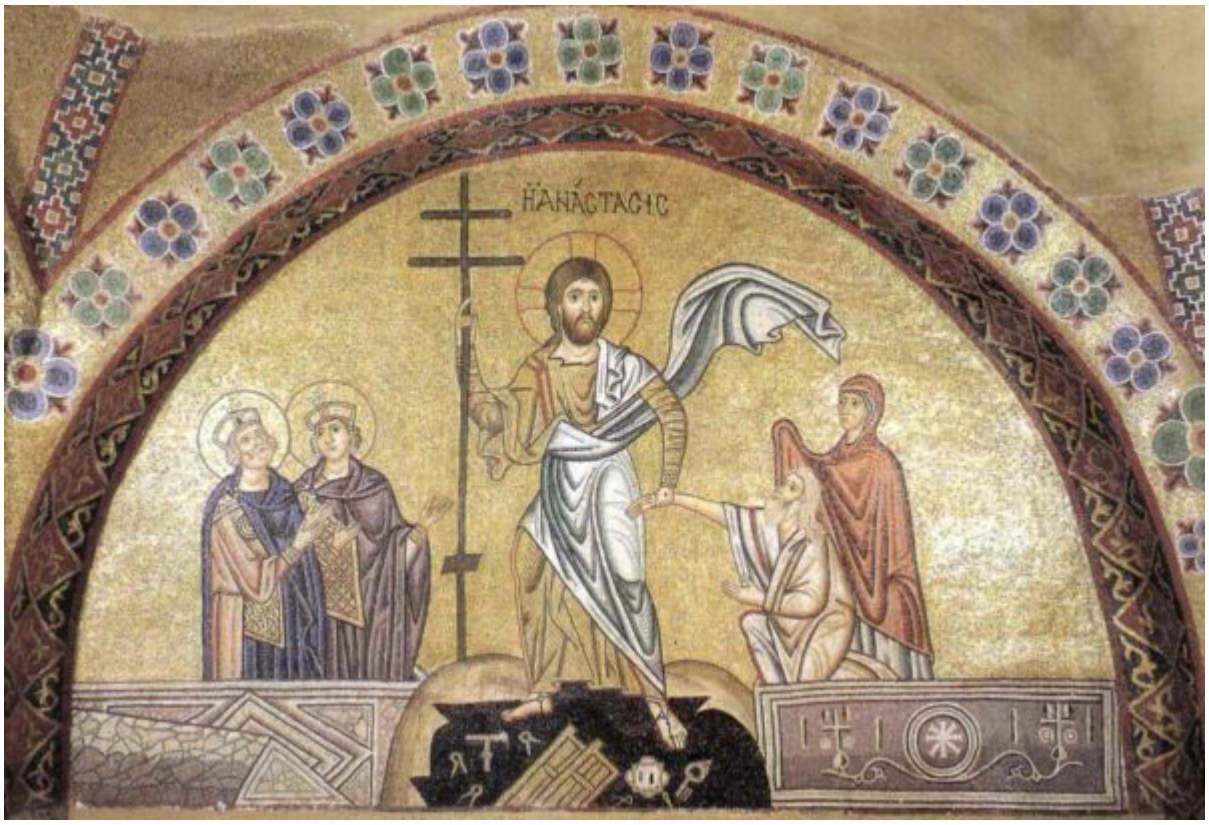

Η γιορταστική ατμόσφαιρα του Πάσχα συνεχίζεται ολόκληρη την εβδομάδα, η οποία θεωρείται σαν μία ημέρα.

Επικρατεί η χαρά της Αναστάσεως, γι’ αυτό οι Ακολουθίες είναι σύντομες – σε αντίθεση με τις μακρές ακολουθίες της Μεγάλης Εβδομάδας – και κάθε μέρα

ψάλλεται απαράλλακτα ολόκληρη η Ακολουθία του Πάσχα. Οι πιστοί, αν είναι έτοιμοι και έχουν την ευλογία, μπορούν όλη τη Διακαινήσιμο να κοινωνούν και κάθε μέρα.

Κατά την Διακαινήσιμο εβδομάδα επιτρέπεται η κατάλυση εις πάντα. Οι πιστοί σύμφωνα με τον 66ο Κανόνα της Έκτης Οικουμενικής Συνόδου, πρέπει να τη γιορτάζουν με πνευματική ευφροσύνη, δηλαδή ψάλλοντας ψαλμούς και ύμνους, όχι με χορούς και διασκεδάσεις, συμμετέχοντας όλη την εβδομάδα στη λατρεία της Εκκλησίας, κοινωνώντας καθημερινά, ακόμα και αν την προηγουμένη ημέρα έφαγαν αρτύσιμα φαγητά, συνανιστάμενοι με τον Αναστημένο Κύριο.

Από τη Διακαινήσιμο εβδομάδα αρχίζει ν΄ αναγιγνώσκεται στις εκκλησίες το κατά Ιωάννην Ευαγγέλιον.

Η Εκκλησία έχει επίσης καθιερώσει κατ΄ έτος την ημέρα Τρίτη της Διακαινησίμου να εορτάζεται η μνήμη των Αγίων Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης των εν Λέσβω.

Την Παρασκευή της Διακαινησίμου, η εκκλησία εορτάζει τη Ζωοδόχο Πηγή σε ανάμνηση των εγκαινίων από τον αυτοκράτορα Λέοντα Α’ (5ος αιώνας) του ομωνύμου θαυματουργού Ναού που βρίσκεται στην Κωνσταντινούπολη.

Σήμερα, ο ναός ονομάζεται Μπαλουκλή, από τους Τούρκους και τους Κωνσταντινουπολίτες (από τα μικρά ψάρια που υπάρχουν στην πηγή του, μπαλούκ=ψάρι).

Τα έθιμα της Εβδομάδας της Διακαινησίμου

Δευτέρα της Διακαινησίμου

Στα Γιαννιτσά Πέλλας αναβιώνουν οι «Κουνιές». Σε επίκαιρα σημεία της πόλης στήνονται κούνιες, στις οποίες αιωρείται όποιος το επιθυμεί για το «καλό», υπέρ υγείας και πλούσιας σοδειάς.

Στην Καστανούσα Σερρών και τις Κρηνίδες Καβάλας αναβιώνει το ποντιακό πασχαλινό έθιμο των «αυγομαχιών». Οι διαγωνιζόμενοι έχουν στη διάθεσή τους από τριάντα αυγά έκαστος και νικητής αναδεικνύεται αυτός που θα έχει τα λιγότερα σπασμένα αυγά.

Στην Αράχωβα διεξάγεται ο παραδοσιακός αγώνας των γερόντων. Άνδρες μεγάλης ηλικίας ξεκινούν έναν αγώνα σε ανηφορικό δρόμο, από την εκκλησία του Αγίου Γεωργίου μέχρι τον λόφο. Πίσω τους ακολουθούν χορευτικά συγκροτήματα που τους συνοδεύουν, ενώ ακολουθούν και άλλες δοκιμασίες και αγωνίσματα, που ονομάζονται «κλέφτικα», όπως το σήκωμα της πέτρας.

Στο Κτικάδο Τήνου στρώνουν το «Τραπέζι της Αγάπης», ένα γιορταστικό τραπέζι με πασχαλινά εδέσματα.

Στη Ρεντίνα αναβιώνουν τα «Μπαϊράκια». Οι κάτοικοι βγάζουν σε λιτανεία τα

λάβαρα και οι πιστοί πλειοδοτούν σε χρήματα για να έχουν την τιμή να τα κρατήσουν.

Στην περιοχή **Πλαστήρα της Καρδίτσας** τελείται τη δεύτερη ημέρα του Πάσχα ένα πανάρχαιο θρησκευτικό έθιμο, «τα σίγνα» (από την λατινική λέξη «Signum» που σημαίνει κυρίως σημείο, σφράγισμα, σήμαντρο, σημαία, εικόνα.

Το τελετουργικό του, που περιλαμβάνει τόσο τη λιτάνευση εικόνων και λαβάρων, όσο και το «σφράγισμα» των δέντρων που είναι κοντά στα εξωκκλήσια της διαδρομής.

Για τα **«σφραγισμένα» δένδρα**, τα οποία δεν πείραζε πλέον κανείς, οι παλαιότεροι κάτοικοι του χωριού πίστευαν ότι τους προστάτευαν από τα κακά πνεύματα.

Σε πολλά χωριά τη δεύτερη ημέρα της Λαμπρής μετά την εκκλησία συνηθίζουν τα ρίχνουν τα αυγά κάτω από έναν βράχο. Στο χωριό Μαργαρίτα της Έδεσσας πιστεύουν ότι αν μια χρονιά δεν ρίξουν κόκκινα αυγά στο βράχο η σοδειά τους θα καταστραφεί.

Τρίτη της Διακαινησίμου

Στα Μέγαρα, στην πλατεία της εκκλησίας του Αγίου Ιωάννη του Γαλιλαίου (ή Χορευταρά), μετά τη Θεία Λειτουργία στήνεται γλέντι με τα μέλη των λαογραφικών συλλόγων να χορεύουν τον Χορό της Τράτας. Χορεύεται αποκλειστικά από γυναίκες και πήρε το όνομά του από τη χαρακτηριστική κίνηση που κάνουν οι χορευτές και θυμίζει τράτα.

Στην Ιερισσό της Χαλκιδικής αναβιώνει το έθιμο «Του μαύρου νιου τ’ αλώνι». Μετά την επιμνημόσυνη δέηση, οι πρεσβύτεροι αρχίζουν τον χορό. Σιγά – σιγά πιάνονται όλοι οι κάτοικοι και συχνά ο χορός έχει μήκος τετρακόσια μέτρα. Τραγουδούν και χορεύουν όλα τα πασχαλινά τραγούδια και τελειώνουν με τον Καγκελευτό χορό, που είναι η αναπαράσταση της σφαγής 400 Ιερισσιωτών από τους Τούρκους, κατά την Επανάσταση του 1821.

Στα Λιμενάρια της Θάσου διατηρείται και στις μέρες μας το πανάρχαιο έθιμο «Για βρεξ’ Απρίλη μου». Οι κάτοικοι της κοινότητας και οι επισκέπτες το γιορτάζουν με δημοτικούς χορούς, ενώ σε μεγάλα τσουκάλια μαγειρεύεται κρέας με ρύζι, που στη συνέχεια μοιράζεται στους συγκεντρωμένους.

Στις Ελευθερές Καβάλας αναβιώνουν τα παραδοσιακά «Μαζίδια». Πρόκειται για ένα έθιμο που χρονολογείται από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Οι πιστοί

μεταφέρουν εν πομπή τα εικονίσματα από τη βυζαντινή εκκλησία του Αγίου Ταξιάρχη, την παλαιότερη εκκλησία της περιοχής, στα «Μαζίδια», όπου βρίσκεται το γραφικό εξωκλήσι των Αγίων Ραφήλ, Ειρήνης και Νικολάου. Στη συνέχεια, στην πλατεία του παλιού, παραδοσιακού οικισμού, στήνεται μεγάλο γλέντι. Το χορό αρχίζει ο ιερέας και ακολουθούν οι κάτοικοι του χωριού, που χορεύουν και τραγουδούν τρία συγκεκριμένα τραγούδια, που διασώθηκαν με το πέρασμα των χρόνων.

Πέμπτη της Διακαινησίμου

Στο χωριό Βώλακα της Τήνου, στο καθολικό ξωκλήσι της Παναγίας Καλαμάν, μετά τη Θεία Λειτουργία, γίνεται λαμπρό πανηγύρι, με μουσική και πασχαλινούς μεζέδες.

Στην Καλή Βρύση Δράμας περιφέρεται η εικόνα της Αναστάσεως για την προστασία του χωριού από κάθε κακό και ιδιαίτερα από το χαλάζι που είναι εξαιρετικά επικίνδυνο για την παραγωγή την ανοιξιάτικη περίοδο.